Dijital Sa?l?kl? Diyet Okuryazarl??? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Dijital Sa?l?kl? Diyet Okuryazarl??? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19825

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Dijital Sa?l?kl? Diyet Okuryazarl??? Ölçe?i (DSDOÖ), bireylerin dijital ortamlarda yer alan sa?l?kl? beslenme ve diyetle ilgili bilgileri bulma, anlama, de?erlendirme ve uygulama becerilerini ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir uyarlama ölçe?idir. Ölçe?in Türkçe formunun geçerlik ve güvenirlik çal??mas? Karahan-Y?lmaz ve Eskici (2021) taraf?ndan yap?lm??t?r. Bu çal??ma, 4 maddeden olu?an ve 4'lü **Likert tipi** derecelendirmeye sahip olan bu k?sa formun, Türk kültürüne ve diline uygun, bilimsel aç?dan güvenilir bir araç oldu?unu ortaya koymu?tur.

Ölçe?in geli?tirilmesi, ça??m?zda artan dijital sa?l?k bilgisi ak???na uyum sa?lama ve bu bilgileri kritik bir ?ekilde kullanabilme yetene?inin önemini vurgulamaktad?r. Ölçek, özellikle **sa?l?k okuryazarl???** alan?nda, diyet ve beslenme konular?ndaki dijital yeterlili?i de?erlendirmede pratik bir araç sunmaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Dijital Sa?l?kl? Diyet Okuryazarl???, **Sa?l?k Okuryazarl???**, Ölçek Uyarlama, Geçerlik, Güvenirlik, Beslenme, Dijital Sa?l?k, Diyet.

Yazarlar

Karahan-Y?lmaz, S., ve Eskici, G.

Amaç

Ölçe?in temel amac?, bireylerin dijital platformlarda (internet, sosyal medya, mobil uygulamalar vb.) kar??la?t?klar? sa?l?kl? diyet ve beslenme bilgilerine ne kadar etkin bir ?ekilde ula?abildiklerini, bu bilgileri ne ölçüde do?ru anlay?p de?erlendirebildiklerini ve günlük ya?amlar?nda uygulayabildiklerini belirlemektir. Bu ölçüm, ki?ilerin dijital sa?l?k ortamlar?nda karar verme yeteneklerini anlamak için kritik öneme sahiptir.

Dijital Sa?l?kl? Diyet Okuryazarl??? Ölçe?i'nin Türkçe uyarlama çal??mas? ise, Karahan-Y?lmaz ve Eskici (2021) taraf?ndan, orijinal ölçe?in psikometrik özelliklerini koruyarak Türk popülasyonunda kullan?labilirli?ini sa?lamak amac?yla gerçekle?tirilmi?tir. Bu uyarlama, alanda çal??an ara?t?rmac?lara güvenilir ve k?sa bir ölçüm arac? sunmay? hedeflemi?tir.

Yap? (Ölçülen Yap?)

Ölçek, "Dijital Sa?l?kl? Diyet Okuryazarl???" yap?s?n? ölçmektedir. Bu yap?, bili?sel ve davran??sal unsurlar? içerir ve genel **sa?l?k okuryazarl???** kavram?n?n alt boyutu olarak dijital ortama özgü becerilere odaklan?r. Temel olarak, bireyin diyetle ilgili dijital kaynaklar? (makaleler,

ARABPSYCHOLOGY.COM

bloglar, videolar vb.) kritik bir gözle de?erlendirme, güvenilirli?i ay?rt etme ve elde edilen bilgiyi ki?isel sa?l?k hedeflerine entegre etme yetene?ini kapsar.

Ölçülen yap?, dört temel bile?en etraf?nda ?ekillenir: bilgiye eri?im, bilgiyi anlama, bilginin güvenilirli?ini de?erlendirme ve bilgiyi uygulamaya koyma. Ölçe?in 4 maddelik k?sa yap?s?, bu bile?enlerin genel bir de?erlendirmesini h?zl? ve etkin bir ?ekilde yapmaya olanak tan?r.

Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerli?i, **Do?rulay?c? Faktör Analizi** (DFA) ile incelenmi?tir. DFA sonuçlar?, ölçek modelinin uyumunun iyi oldu?unu göstermi? ve tüm maddelerin t de?erleri istatistiksel olarak anlaml? ($p < 0,05$) bulunmu?tur. Bu durum, maddelerin ölçmek istenen yap?y? ba?ar?l? bir ?ekilde temsil etti?ini desteklemektedir.

Geçerlik çal??malar? s?ras?nda, ölçekten herhangi bir maddenin ç?kar?lmas?na gerek duyulmam??t?r. Madde toplam korelasyonlar? incelendi?inde, bu de?erlerin 0,492 ile 0,700 aras?nda de?i?ti?i ve tüm maddeler için 0,30 de?erinden yüksek oldu?u tespit edilmi?tir. Bu yüksek korelasyon de?erleri, maddelerin iç tutarl?l???n?n ve yap?ya olan katk?lar?n?n yeterli düzeyde oldu?unu göstermektedir.

Güvenirlik

Dijital Sa?l?kl? Diyet Okuryazarl??? Ölçe?i'nin güvenirlik analizinde, iç tutarl?l?k katsay?s? olan **Cronbach Alpha** katsay?s? kullan?lm??t?r. Yap?lan analiz sonucunda, 4 maddelik ölçe?in **Cronbach Alpha** katsay?s? 0,785 olarak belirlenmi?tir.

Bu katsay?, genel olarak kabul gören güvenirlik e?i?i olan 0,70 de?erinin üzerinde olup, ölçe?in iç tutarl?l???n?n ve dolay?s?yla güvenilirli?inin yüksek düzeyde oldu?unu i?aret etmektedir. Bu sonuç, ölçe?in farkl? uygulamalarda tutarl? sonuçlar verebilece?ini göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in faktör yap?s? **Do?rulay?c? Faktör Analizi** (DFA) ile test edilmi?tir. DFA sonuçlar?, ölçe?in tek faktörlü yap?s?n? desteklemi?tir. Faktör yükleri, maddelerin yap?y? ne kadar iyi temsil etti?ini gösteren önemli bir göstergedir.

Analizlerde, faktör yüklerinin genel olarak 0,29 ile 0,68 aras?nda de?i?ti?i, ancak detayl? incelemelerde maddelerin faktör yüklerinin 0,692 ile 0,858 gibi daha yüksek aral?klarda da tespit edildi?i belirtilmi?tir. Tüm maddelerin faktör yüklerinin 0,30 de?erinden yüksek olmas?, ölçek maddelerinin ölçülen latent yap?ya yeterli katk?y? sa?lad???n? kan?tlamaktad?r. Bu bulgular, ölçe?in yap?sal olarak güçlü ve tutarl? oldu?unu göstermektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçek Bilgileri

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: 4 maddeden olu?an, k?sa formlu bir öz bildirim ölçe?idir.

Language Available: Türkçe

Population Group: Sa?l?k Okuryazarl??? ve Beslenme alan?nda ara?t?rmaya konu olan genel popülasyon.

Age Group: Çal??mada spesifik ya? grubu belirtilmemi?tir, ancak genel olarak yeti?kin popülasyon için uygundur.

Population Details: Ölçek, Karahan-Y?lmaz ve Eskici (2021) taraf?ndan yürütülen çal??mada geçerlik ve güvenirlik için kullan?lm??t?r.

Test Methodology: 4'lü **Likert tipi** derecelendirme kullan?lm??t?r:

1: Çok zor
2: Oldukça zor
3: Oldukça kolay
4: Çok kolay

Anahtar Kelimeler

DFA, **Cronbach Alpha**, Faktör Yükü, Madde Toplam Korelasyonu, Beslenme E?itimi, Dijital Yeterlilik, Likert.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi kaynaklarda mevcut de?ildir.

Affiliation Email addresses: karahany.sevil12@gmail.com (Sorumlu Yazar ?leti?im)

Correspondence Address: Bilgi kaynaklarda mevcut de?ildir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in sorumlu yazar? Sevil KARAHAN YILMAZ'd?r. Ölçe?in kullan?m?na ili?kin izinler için sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Kullan?m ücreti bilgisi kaynaklarda belirtilmemi?tir. Ölçe?in Türkçe geçerlik ve güvenirlik çal??mas? 2021 y?l?nda yay?mlanm??t?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Orijinal makaleye eri?im Dergipark üzerinden sa?lanabilir: dergipark.org.tr. Ölçe?in orijinal PDF belgesi ise a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: dijital-saglikli-diyet-okuryazarligi-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Karahan-Y?lmaz, S., ve Eskici, G. (2021). Sa?l?k Okuryazarl??? Ölçe?i-K?sa Form ve Dijital Sa?l?kl? Diyet Okuryazarl??? Ölçe?inin Türkçe Formunun geçerlik ve güvenirlik çal??mas?. *?zmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sa?l?k Bilimleri Fakültesi Dergisi, 6*(3), 19-25.

Dijital Sa?l?kl? Diyet Okuryazarl??? Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Sa?lanan kaynak içerikte ölçe?in maddeleri (sorular?) yer almamaktad?r. Ancak ölçe?in 4 maddeden olu?tu?u ve 4'lü Likert tipi derecelendirme kulland??? belirtilmi?tir.

ARABPSYCHOLOGY.COM